

Hercegovine, člana 59. stav 2. alineja 2. i člana 61. st. 1. i 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Tudor Pantiru, potpredsjednik
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mato Tadić, sudija
Constance Grewe, sutkinja
Mirsad Čeman, sudija
Margarita Caca-Nikolovska, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 23. januara 2014. godine je donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Utvrđuje se da Izjava Kluba delegata bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini u Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine ispunjava uvjete proceduralne ispravnosti iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda u Bosni i Hercegovini.

Postupak usvajanja Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine treba provesti prema proceduri iz člana IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Staša Košarac, predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnio je 23. decembra 2013. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ispitivanje regularnosti postupka, odnosno utvrđivanje postojanja ili nepostojanja ustavne osnove za proglašenje Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine (u daljnjem tekstu: Prijedlog Zakona) štetnim po vitalni interes bošnjačkog naroda.

II. Zahtjev

a) Navodi iz zahtjeva

2. Podnosilac zahtjeva je naveo da je na 34. sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Dom naroda), održanoj 16. decembra 2013. godine, razmatran zahtjev delegata Borjane Krišto, Dragana Covića, Martina Raguža, Krunoslava Vrdoljaka i Stjepana Krešića (u daljnjem tekstu: zahtjev delegata) za razmatranje Prijedloga Zakona (uz zahtjev dostavljen zahtjev delegata) u kojem je navedeno da se traži hitno razmatranje u skladu sa članom 122. Poslovnika Doma naroda. Nakon usvajanja zahtjeva za razmatranje Prijedloga Zakona po hitnom postupku, delegati u Klubu bošnjačkog naroda Halid Genjac, Sulejman Tihic i Nermine Kapetanović, na osnovu člana 161. Poslovnika Doma naroda, proglasili su Prijedlog Zakona štetnim po vitalni interes bošnjačkog naroda. Nakon proglašenja Prijedloga Zakona štetnim po vitalni interes bošnjačkog naroda prekinuta je rasprava i pristupilo se glasanju o tome da li je Prijedlog Zakona štetan po vitalni interes bošnjačkog naroda. Klub

delegata srpskog naroda se sa tri glasa "protiv" i dva glasa "uzdržan" izjasnio da Prijedlog Zakona ne smatra štetnim po vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. Klub delegata hrvatskog naroda se sa pet glasova "protiv" izjasnio da Prijedlog Zakona ne smatra štetnim po vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda. Klub delegata bošnjačkog naroda se sa tri glasa "za" i jednim glasom "protiv" izjasnio da Prijedlog Zakona smatra štetnim po vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda (podnosilac zahtjeva dostavio je neautorizirani transkript i kopiju nepotpisanog zapisnika sa sjednice Doma naroda, održane 16. decembra 2013. godine). Podnosilac zahtjeva je, dalje, naveo da, budući da se većina delegata u klubovima poslanika hrvatskog i srpskog naroda izjasnila protiv toga da je Prijedlog Zakona štetan po vitalni interes bošnjačkog naroda, formirana je Zajednička komisija za rješavanje pitanja vitalnog interesa (u daljnjem tekstu: Zajednička komisija), koju čine tri delegata od kojih su po jednom izabrali bošnjački, hrvatski i srpski delegati radi rješavanja spornog pitanja. Zajednička komisija je 16. decembra 2013. godine održala sjednicu na kojoj su članovi Zajedničke komisije Borjana Krišto i Krstan Simić ostali pri svojim stavovima da se protiv tvrdnji da je Prijedlog Zakona štetan po vitalni interes. Osim toga, Zajednička komisija je konstatala da nije postigla rješenje i utvrdila da, u skladu sa odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Poslovnika Doma naroda, predmet treba uputiti Ustavnom sudu na daljnji postupak (podnosilac zahtjeva je dostavio zapisnik sa sjednice Zajedničke komisije od 16. decembra 2013. godine).

3. Iz Izjave Kluba delegata bošnjačkog naroda od 16. decembra 2013. godine, koju su potpisali Sulejman Tihic, Nermine Kapetanović i Halid Genjac (kopiju Izjave podnosilac zahtjeva je dostavio uz zahtjev, u daljnjem tekstu: Izjava), slijedi da podnosioci Izjave proglašavaju Prijedlog Zakona štetnim po vitalni interes bošnjačkog naroda. U obrazloženju razloga za navedeno podnosioci Izjave su naglasili da je Statut Grada Mostara, amandmane na Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona i Ustav FBiH, te izmjene Izbornog zakona u pogledu Grada Mostara nametnuo Visoki predstavnik za BiH svojim odlukama objavljenim u januaru 2004. godine pri čemu je, kako su dalje naveli, Visoki predstavnik sasvim jasno istakao da nametnutim rješenjima želi uspostaviti veće jedinstvo u Gradu Mostaru, ali istovremeno osigurati i mehanizme podjele vlasti kojim se sprečava da bilo koji narod ima većinsku kontrolu nad Gradskim vijećem. Podnosioci Izjave su istakli da mehanizmi koji sprečavaju dominaciju bilo kog naroda u Gradskom vijeću predstavljaju bitni dio odluka koje je donio Visoki predstavnik. Nasuprot tome, podnesenim Prijedlogom Zakona se mijenja teritorijalno-politička organizacija Grada, što, prema mišljenju podnosioca Izjave, svakako spada u vitalni interes konstitutivnog naroda. Promjenom Izbornog zakona, kako navode podnosioci Izjave, ukidaju se gradska područja i Grad se tretira kao jedno gradsko područje i jedna izborna jedinica, što je suprotno Statutu Grada Mostara, Ustavu Hercegovačko-neretvanskog kantona i Ustavu Federacije BiH. Prema odredbama Statuta Grada Mostara, u Mostaru su formirana gradska područja koja odgovaraju bivšim gradskim općinama i koja su istovremeno izborne jedinice. Amandmanima na Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona i Federacije Bosne i Hercegovine gradska područja i njihov broj određuju se Statutom. Podnosioci Izjave su naveli da su gradska područja koja su izborne jedinice, kao mehanizmi zaštite svakog konstitutivnog naroda, u isključivoj nadležnosti Gradskog vijeća i da se definiraju Statutom. Istakli su da se Statutom određuje i sastav Gradskog vijeća, a Izbornim zakonom se regulira samo način izbora. Stoga, pokušaj da se Izbornim zakonom preuzmu nadležnosti Grada i njegovog

Statuta ukidanjem gradskih područja-izbornih jedinica, prema mišljenju podnosioca Izjave, predstavlja način da se konstitutivnim narodima oduzme jedan od mehanizama zaštite ustanovljen radi sprečavanja dominacije jednog naroda nad drugim, a što predstavlja devastiranje vitalnog nacionalnog interesa. Također su naveli da je Odlukom Ustavnog suda BiH broj U 9/09 proglašen neustavnim omjer glasača u formiranim gradskim područjima koja daju isti broj vijećnika nezavisno od njihove veličine. Međutim, tom odlukom, kako su istakli, nisu stavljeni van snage članovi Statuta koji reguliraju gradska područja kao izborne jedinice sa minimalnom nadležnošću iz domena lokalne samouprave (član 39. Statuta), niti je ijedan član Statuta Grada Mostara stavljen van snage. Podnosioci Izjave zaključuju da se organizacija Grada Mostara regulira Statutom isto kao i organizacija i broj gradskih područja koja su izborne jedinice, što je vitalni etnički interes koji se ne može preuzeti, niti umanjiti izmjenama Izbornog zakona. Pored toga, istaknuto je da je u navedenoj odluci Ustavni sud ocjenjivao i ustavnost odredaba Izbornog zakona (član 19.4. st. 1. i 9) kojima je predviđeno da konstitutivni narodi mogu imati najviše 15 vijećnika u Gradskom vijeću, utvrđujući da je navedeno ograničenje ustavno. Podnosioci Izjave smatraju da je to još jedan mehanizam zaštite konstitutivnih naroda od prevlasti, koji je predviđen Statutom i Izbornim zakonom, koji je Ustavni sud BiH ocijenio ustavnim i koji se Prijedlogom Zakona pokušava poništiti. Podnosioci Izjave su zaključili da Prijedlog Zakona zanemaruje postojeću teritorijalno-političku organizaciju Grada Mostara, koja se može promijeniti isključivo promjenom Statuta Grada Mostara, Ustava Hercegovinačko-neretvanskog kantona i Ustava Federacije BiH. Pri tome su istakli da je pitanje teritorijalno-političke organizacije Grada Mostara vitalni interes bošnjačkog naroda, a da su u postojećoj organizaciji Grada Mostara gradska područja kao izborne jedinice definirana Statutom Grada radi sprečavanja dominacije bilo kojeg naroda u Gradskom vijeću. Sa istim ciljem su propisane i odredbe u Statutu Grada o etničkim ograničenjima u sastavu Gradskog vijeća. Smatraju da obaveza da se spriječi dominacija bilo kojeg naroda u Gradu Mostaru proistječe iz posebnog statusa Grada Mostara, koji mu je dodijeljen Dejtonskim sporazumom o uspostavljanju Federacije BiH. Podnosioci Izjave zaključuju da bi usvajanjem Prijedloga Zakona kojim se predlaže ukidanje izbornih područja Grada Mostara i ukidanje etničkih ograničenja u sastavu Gradskog vijeća bili zanemareni mehanizmi, propisani u Statutu Grada, za obavezno sprečavanje dominacije drugog naroda nad Bošnjacima koji žive na području grada Mostara, a što bi bila gruba povreda vitalnog bošnjačkog interesa.

4. Iz izjave Kluba delegata hrvatskog naroda Borjane Krišto, članice Zajedničke komisije, od 16. decembra 2013. godine (izjava dostavljena uz zahtjev) slijedi da Prijedlog Zakona nije štetan po vitalni interes bošnjačkog naroda, jer ne sadrži niti jednu odredbu koja stavlja u povoljniji ili nepovoljniji položaj bilo koji od konstitutivnih naroda, u konkretnom slučaju bošnjački narod, zbog čega nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda. Navedeni Prijedlog Zakona kroz izmjene i dopune regulira sastav i broj članova Gradskog vijeća Grada Mostara i način biranja, te se svakom konstitutivnom narodu garantira zastupljenost najmanje četiri predstavnika u Gradskom vijeću. Također, nacionalnim manjinama se garantira zastupljenost najmanje jednog predstavnika u Gradskom vijeću. Zbog navedenog, u potpunosti ostaje pri svome stavu i stavu Kluba delegata hrvatskog naroda, odnosno njihovom izjašnjenju sa sjednice Doma naroda, održane 16. decembra 2013. godine.

5. Iz izjave Kluba delegata srpskog naroda Krstana Simića, člana Zajedničke komisije, od 16. decembra 2013.

godine (izjava dostavljena uz zahtjev) slijedi potpuno identičan sadržaj kao i u izjavi Kluba delegata hrvatskog naroda Borjane Krišto, članice Zajedničke komisije, od 16. decembra 2013. godine, odnosno "da u potpunosti ostaje pri svome stavu i stavu Kluba delegata srpskog naroda, odnosno njihovom izjašnjenju sa sjednice Doma naroda, održane 16. decembra 2013. godine".

b) Odgovor na zahtjev

6. Ustavni sud je ustanovio da je u konkretnom slučaju zadovoljen uvjet kontradiktornosti postupka pred Ustavnim sudom time što je podnosilac zahtjeva uz zahtjev dostavio izjave Kluba delegata srpskog naroda Krstana Simića, člana Zajedničke komisije, i Kluba delegata hrvatskog naroda Borjane Krišto, članice Zajedničke komisije, koji su, u svoje ime i u ime klubova delegata srpskog i hrvatskog naroda, osporili navode podnosioca Izjave zbog čega nije tražio izjašnjenje na zahtjev klubova delegata hrvatskog i srpskog naroda.

V. Relevantni propisi

7. U Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10 i 18/13) relevantne odredbe glase:

Član 19.1.

Ovim zakonom se uređuje izbor vijećnika u Vijeće Grada Mostara (u daljnjem tekstu: Gradsko vijeće). Izuzetno od odredaba poglavlja 13. ovog zakona, principi utvrđeni ovim poglavljem primjenjuju se na izbore u Gradu Mostaru.

Član 19.2.

U sastav Gradskog vijeća ulazi tridesetpet (35) članova Vijećnici u Gradskom vijeću se biraju u gradskoj izbornoj jedinici i izbornim jedinicama gradskog područja, na način utvrđen u članu 19.4. ovog zakona.

"Gradska izborna jedinica" u smislu prethodnog stava obuhvata cijelo područje Grada definirano u članu 5. Statuta Grada Mostara.

"Izborne jedinice gradskog područja" u smislu stava 1. ovog člana su bivše gradske općine kako je to definirano članom 7. i članom 15. Statuta Grada Mostara.

Član 19.3.

Grad Mostar ima jednu Izbornu komisiju uspostavljenu u skladu sa odredbama ovog zakona u dijelu u kojem se ovaj zakon odnosi na općinske izborne komisije.

Član 19.4.

Sedamnaest (17) vijećnika se bira iz gradske izborne jedinice. Minimalno četiri (4) vijećnika iz svakog od konstitutivnih naroda i jedan (1) vijećnik kao pripadnik skupine "ostalih" se bira iz gradske izborne jedinice.

Tri (3) vijećnika se biraju iz svake od 6 izbornih jedinica gradskog područja

Izborna jedinica gradskog područja 1 sastoji se od bivše gradske općine Mostar Sjever.

Izborna jedinica gradskog područja 2 sastoji se od bivše gradske općine Mostar Stari Grad.

Izborna jedinica gradskog područja 3 sastoji se od bivše gradske općine Mostar Jugostok.

Izborna jedinica gradskog područja 4 sastoji se od bivše gradske općine Mostar Jug

Izborna jedinica gradskog područja 5 sastoji se od bivše gradske općine Mostar Jugozapad.

Izborna jedinica gradskog područja 6 sastoji se od bivše gradske općine Mostar Zapad.

Nijedan od konstitutivnih naroda niti iz grupe "ostalih" ne mogu imati više od petnaest (15) svojih predstavnika u Gradskom vijeću

8. Rješenjem Ustavnog suda broj U 9/09 od 18. januara 2012. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 15/12) prestale su da važe odredbe čl. 19.2. st. 1. i 3. i čl. 19.4. st. 2. do 8. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine narednog dana od dana objavljivanja Rješenja u "Službenom glasniku BiH", to jeste 28. februara 2012. godine.

9. U Prijedlogu Zakona o Izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine broj 02-02-1-60/13 od 16. decembra 2013. godine relevantne odredbe glase:

Članak 1.

U Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 07/02, 09/02, 20102, 25102, 04/04, 20104, 25105, 52/05, 65/05, 77105, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10 i 18/13), članak 19.2. briše se.

Članak 2.

Iza članka 19.1. dodaje se novi članak 19.1a. koji glasi:

"Članak 19.1a.

(1) U sastav Gradskog vijeća ulazi trideset pet (35) članova. Vijećnici u Gradskom vijeću se biraju u gradskoj izbornoj jedinici na način utvrđen u članku 9.3.a. ovog Zakona.

(2) Gradska izborna jedinica u smislu prethodnog stavka obuhvaća cijelo područje Grada definirano u članku 5. Statuta Grada Mostara."

Članak 3.

Članak 19.4. briše se.

Članak 4.

Iza članka 19.3. dodaje se novi članak 19.3a. koji glasi:

"Članak 19.3a.

(1) 35 vijećnika se bira na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području Grada Mostara.

(2) Svaki od konstitutivnih naroda mora imati u Gradskom vijeću najmanje četiri (4) svoja predstavnika.

(3) "Nacionalne manjine" u Gradskom vijeću moraju biti zastupljene s najmanje jednim (1) predstavnikom."

10. Izmjene i dopune Ustava Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 9/04) u relevantnom dijelu glase:

Amandman CI

Dodaje se novi član VI C koji glasi:

VI.C Organizacija Mostara

3) Organizacija Grada Mostara se reguliše zakonom i Statutom Grada Mostara. Statutom se određuju gradska područja u kojima gradska uprava ima svoje podružnice isključivo u svrhu pružanja usluga građanima u njihovom okruženju. Statutom se određuje broj gradskih područja

4) Gradska područja su izborne jedinice. Statutom se određuje sastav Gradskog vijeća, a izborni postupak se reguliše Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine i Statutom na način koji može odstupati od uslova propisanih u članu VI.A. ovog Ustava

11. Statut Grada Mostara ("Gradski službeni glasnik Grada Mostara" broj 4/04) u relevantnom dijelu glasi:

Član 7.

Gradska područja

1. U Gradu se formira šest (6) gradskih područja koja odgovaraju bivšim gradskim općinama.

2. Podružnice Gradske uprave se formiraju u gradskim područjima isključivo u svrhu pružanja maksimalnog obima usluga građanima u njihovom okruženju.

3. Gradska područja Grada su izborne jedinice u skladu sa članom 13. ovog Statuta.

Član 15.

Izbori za Gradsko vijeće

1. Vijećnici u Gradskom vijeću se biraju u izbornim jedinicama.

2. Izborne jedinice u Gradu su područje Grada i šest gradskih područja, kako je definisano u članovima 5. i 7. ovog Statuta i mapl priloženoj u Privremenom statutu objavljenom u "Gradskom službenom glasniku Grada Mostara" od 20. februara 1996. godine ("GSG Grada Mostara", br. 1/96, 20. februar 1996. godine), koja je sastavni dio ovog Statuta.

Član 17.

Raspodjela mandata

1. U svakom gradskom području se biraju po tri (3) vijećnika. Preostalih sedamnaest (17) vijećnika se bira na području Grada kao jedne izborne jedinice (u daljem tekstu: Gradska lista).

2. Najmanje četiri (4) kandidata iz reda svakog konstitutivnog naroda i jedan (1) kandidat iz reda Ostalih sa Gradske liste će biti izabrani u Gradsko vijeće.

3. Raspodjela mandata u Gradskom vijeću se vrši u skladu sa Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 38.

Komisije za gradska područja

1. Za svako od gradskih područja uspostavlja se po jedna komisija Gradskog vijeća za gradsko područje. U sastav svake od komisija Gradskog vijeća za gradska područja (u daljem tekstu: Komisije za gradska područja) ulaze po tri gradska vijećnika izabrana sa teritorije relevantnog gradskog područja na osnovu člana 17. stav 1. ovog Statuta.

VI. Dopustivost

12. U konkretnom slučaju zahtjev je podnio predsjedavajući Doma naroda, tako da u odnosu na ovlaštenog podnosioca zahtjev ispunjava jedan od kriterija dopustivosti. U pogledu ostalih kriterija dopustivosti, Ustavni sud smatra da oni zavise od samog tumačenja nadležnosti Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine.

13. Ustavni sud podsjeća da je suština nadležnosti Ustavnog suda iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine rješavanje pitanja "proceduralne ispravnosti". Šta pojam "proceduralna ispravnost" podrazumijeva, treba zaključiti ciljnim i sistematskim tumačenjem, prije svega, odredaba člana IV/3. Ustava Bosne i Hercegovine.

14. Prema odredbama člana IV/3.d) do f) Ustava Bosne i Hercegovine, jasno je da se procedura za proglašenje jedne odluke destruktivnom po vitalni interes konstitutivnog naroda sastoji od pozivanja većine delegata iz kluba jednog naroda (najmanje tri delegata) na član IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine. Posljedica toga jeste stroži kriterij glasanja, odnosno za donošenje takve odluke potrebna je saglasnost Doma naroda koju je izglasala većina delegata sva tri konstitutivna naroda koji su prisutni i koji glasaju. Na taj način je omogućen nastavak parlamentarne procedure uprkos prigovoru o destruktivnosti po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda, ali prema strožim demokratskim zahtjevima, jer pojam parlamentarne većine dobija drugu dimenziju. Ukoliko Dom naroda ne uspije postići zahtijevanu većinu, odluka ne može proći parlamentarnu proceduru u Domu naroda, jer nema njegovo povjerenje. Međutim, ako ne dođe do glasanja, jer većina delegata nekog konstitutivnog naroda stavi primjedbu pozivanjem na vitalni interes, obustavlja se procedura glasanja o predloženoj odluci i Dom naroda postupa prema članu IV/3 f) Ustava Bosne i Hercegovine.

15. Dakle, iz relevantnih odredaba Ustava Bosne i Hercegovine jasno proizlazi da je procedura zaštite vitalnih interesa jednog naroda jasno i decidirano propisana citiranim

odredbama i da se ta procedura mora poštivati. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da su Izjavu potpisala tri delegata Kluba bošnjačkog naroda, i to: Sulejman Tihuč, Nermina Kapetanović i Halid Genjac, dakle, većina delegata Kluba bošnjačkog naroda. Klubovi delegata srpskog naroda (sa tri glasa "protiv" i dva glasa "uzdržan") i hrvatskog naroda (pet glasova "protiv") su glasali protiv Izjave. Te činjenice Ustavni sud je utvrdio iz navoda podnosioca zahtjeva i iz dostavljene dokumentacije uz zahtjev. Dalje, nakon glasanja kojim nije postignuta saglasnost o tome da je Prijedlog Zakona štetan po vitalni interes bošnjačkog naroda, formirana je Zajednička komisija, koju čine Nermina Kapetanović, Borjana Krišto i Krstan Simić, koja se sastala 16. decembra 2013. godine. Međutim, Zajednička komisija nije pronašla rješenje, već je utvrdila da sporno pitanje treba uputiti Ustavnom sudu na daljnji postupak. Ustavni sud je navedeno utvrdio iz navoda podnosioca zahtjeva i zapisnika sa sjednice Zajedničke komisije od 16. decembra 2013. godine, koji je podnosilac zahtjeva, također, dostavio uz zahtjev. Nakon toga, Klub delegata srpskog naroda, član Zajedničke komisije i Klub delegata hrvatskog naroda, član Zajedničke komisije dali su 16. decembra 2013. godine pismene izjave u kojima su naveli da u potpunosti ostaju pri svojim stavovima i stavovima svojih klubova sa sjednice Doma naroda od 16. decembra 2013. godine. Iz navedenoga slijedi da je u konkretnom slučaju ispunjen zahtjev dopustivosti u odnosu na proceduru dostavljanja predmeta Ustavnom sudu na odlučivanje.

16. S druge strane, iz citiranih odredaba jasno proizlazi da ove vrste sporova nastaju u situaciji u kojoj se predstavnici konstitutivnih naroda ne mogu sporazumno dogovoriti o tome da li jeste ili nije neka odluka destruktivna po vitalni interes određenog naroda. Posljedica toga jeste da se na taj način blokira rad Parlamentarne skupštine, jer predložena odluka ne može dobiti povjerenje većine delegata određenog naroda. S tim u vezi, uloga Ustavnog suda bi trebala da se sastoji u tome da, kao zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine (član VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine), svojom meritomom odlukom omogući deblokiranje rada Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, koja nije u stanju riješiti sporno pitanje. Ovaj postupak je hitne prirode, jer je intervencija Ustavnog suda potrebna u što kraćem roku kako bi zakonodavni organ mogao nastaviti da obavlja svoju ulogu. Ova druga uloga Ustavnog suda, tj. donošenje meritomog stava u pogledu postojanja ili nepostojanja destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda, veoma je važna u situacijama kada je državi potrebna određena odluka kako bi regulirala određeno područje, a glasanje o toj odluci je blokirano stavljanjem prigovora o destruktivnosti po vitalni interes jednog naroda.

17. Institut zaštite vitalnih interesa jednog naroda je veoma važan u državama u kojima postoje multietničke, multijezičke, multireligijske zajednice ili zajednice koje su tipične prema svojim razlikama. S druge strane, svako pozivanje na vitalni interes ima kao posljedicu pojačan kriterij za donošenje općih akata, uključujući i poseban uvjet većine glasova (član IV/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine) ili, u krajnjem slučaju, postupak pred Ustavnim sudom. Posljedica toga su prekidi parlamentarnih procedura koji mogu proizvesti negativne posljedice po rad zakonodavnog organa i samim tim na funkcioniranje države. Zbog toga se na postupak iz člana IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine treba pozivati ako postoje relevantni razlozi za mišljenje da je prijedlog odluke Parlamentarne skupštine destruktivan po vitalni interes jednog konstitutivnog naroda i/ili ako postoji ozbiljna kontroverza u mišljenju ili sumnja u vezi s pitanjem da li su procedure iz člana IV/3.e) i f) pravilno ispoštovane (vidi, Ustavni sud, Odluka o meritumu broj U 7/06 od 31. marta 2006. godine, tač.

19-25. s daljnjim referencama, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 34/06).

18. U konkretnom slučaju suština razloga iz Izjave odnosi se na to da Prijedlog Zakona zanemaruje mehanizme sprečavanja dominacije drugog naroda nad Bošnjacima koji žive na području grada Mostara, a što predstavlja grubu povredu vitalnog bošnjačkog interesa. U skladu s navedenim, Ustavni sud smatra da predmetni zahtjev i Izjava sadrže razloge zbog kojih podnosioci Izjave smatraju da je Prijedlog Zakona destruktivan po vitalni interes bošnjačkog naroda. Stoga, Ustavni sud smatra da je i ovaj uvjet dopustivosti predmetnog zahtjeva zadovoljen.

19. Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra da je predmetni zahtjev podnio ovlašteni subjekt i da je poštivana proceduralna ispravnost u smislu člana IV/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine, te da su ispunjeni i formalni uvjeti iz člana 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda.

VII. Meritum

20. Podnosilac zahtjeva traži da se ispita regularnost postupka, odnosno da se utvrdi postojanje ili nepostojanje ustavne osnove za Izjavu da se Prijedlog Zakona smatra štetnim po vitalni interes bošnjačkog naroda.

21. U Izjavi se ukazuje na to da se Prijedlogom Zakona propisivanjem načina izbora vijećnika za Gradsko vijeće, suprotno Ustavu Federacije BiH, Ustavu Hercegovačko-neretvanskog kantona i Statutu Grada Mostara, ukida dotadašnja teritorijalno-politička organizacija Grada Mostara, odnosno da se ukidaju izborna područja Grada Mostara, kao i etnička ograničenja u sastavu Gradskog vijeća, čime se zanemaruju mehanizmi obaveznog sprečavanja dominacije drugog naroda nad Bošnjacima koji žive na području grada Mostara, a što je štetno po vitalni interes bošnjačkog naroda.

Pojam vitalnog interesa konstitutivnog naroda

22. Ustavni sud u svojoj dosadašnjoj praksi, u vezi s postupanjem prema članu IV/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine, nikada se nije upustio u taksativno nabranje elemenata vitalnog interesa jednog naroda. Umjesto toga, Ustavni sud je ukazao da je pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda funkcionalna kategorija, te da mu je potrebno pristupiti s te tačke gledišta. U tome smislu, Ustavni sud je kroz svoju praksu povodom ovog pitanja ukazao da postoji nekoliko faktora koji oblikuju razumijevanje navedenog pojma. Prvo, budući da je pojam "vitalnog interesa" funkcionalna kategorija, on se ne može posmatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" čije vitalne interese štiti član IV/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine. U vezi s tim, Ustavni sud je, također, ukazao da pojam "konstitutivnosti naroda" nije apstraktan pojam, već da on inkorporira određena načela bez kojih jedno društvo, sa ustavno zaštićenim razlikama, ne bi moglo efikasno funkcionirati. Dalje, Ustavni sud je, također, ukazao da je značenje pojma "vitalnog interesa" djelimično oblikovano i članom I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, koji naglašava da je Bosna i Hercegovina demokratska država, pa se, s tim u vezi, interes konstitutivnih naroda da u punom kapacitetu učestvuju u sistemu vlasti i aktivnostima javnih organa vlasti može posmatrati kao vitalni interes. Dakle, prema jurisprudenciji Ustavnog suda, efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja političkih odluka, u smislu sprečavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom, predstavlja vitalni interes svakog konstitutivnog naroda. Također, Ustavni sud je ukazao da državna vlast treba biti, u načelu, reprezentativan odraz napredne koegzistencije svih naroda u Bosni i Hercegovini, uključujući i nacionalne manjine i Ostale. S druge strane, "efektivno učestvovanje konstitutivnih naroda u vlasti", ako se prevazilazi ustavni okvir, nikada se ne smije

provoditi, ili nametati na štetu efektivnog funkcioniranja države i njezinih organa (detaljnije vidi, *op. cit.*, Odluka broj U 7/06, tač. 33-37, s daljnjim referencama).

23. Također, u sudskoj praksi povodom istog pitanja je ukazano da je, u skladu sa članom VI/3. stav 1. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud zaštitnik Ustava Bosne i Hercegovine i da je njime ograničen u pogledu funkcionalnog tumačenja. U vezi s tim, pri razmatranju svakog konkretnog slučaja Ustavni sud će se, u zadatim ustavnim okvirima, rukovoditi vrijednostima i načelima koji su suštinski važni za slobodno i demokratsko društvo koje otjelovljuje, između ostalog, poštivanje inherentnog dostojanstva čovjeka, ugađanje velikoj raznolikosti vjerovanja, poštivanje kulturnog identiteta i identiteta grupa i vjera, društvene i političke institucije koje unapređuju učestvovanje pojedinaca i grupa u društvu. S druge strane, zaštita vitalnog interesa ne smije ugroziti suverenitet i funkcionalnost države koja je usko povezana s neutralnim i suštinskim shvaćanjem pojma državljanstva, kao kriterija pripadnosti "naciji", odnosno ne smije voditi nepotrebnoj dezintegraciji građanskog društva kao neophodnog elementa moderne državnosti (*ibid.*, tačka 38).

Destrukcija vitalnog interesa

24. Podnosioci Izjave ukazuju da se Prijedlogom Zakona mijenja teritorijalno-politička organizacija Grada, odnosno da se ukidaju gradska područja kao izborne jedinice i etnička ograničenja u sastavu Gradskog vijeća, u smislu maksimalnog broja vijećnika izabranih od svakog konstitutivnog naroda, kao uspostavljeni mehanizmi zaštite od dominacije jednog naroda nad drugim, a što je štetno po vitalni interes bošnjačkog naroda.

25. Ustavni sud smatra da pitanje učešća predstavnika konstitutivnih naroda u organima javne vlasti, kao što je Gradsko vijeće, predstavlja vitalni nacionalni interes svih konstitutivnih naroda BiH, pa tako i bošnjačkog.

26. Ustavni sud treba odgovoriti na pitanje da li je Prijedlog Zakona destruktivan po vitalni interes bošnjačkog naroda.

27. Ustavni sud, prvo, ukazuje da je Odlukom broj U 9/09 (vidi, Ustavni sud, Odluka broj U9/09 od 26. novembra 2010. godine, "Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 48/11) utvrdio da "član 19.4. stav 2. Izbornog zakona i član 17. stav 1. Statuta Grada Mostara u dijelu u kojem glasi: 'U svakom gradskom području se biraju po tri (3) vijećnika' nisu u skladu sa članom 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima koji je sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine". Zatim je utvrdio da "odredbe člana 19.2. st. 1. i 3, te člana 19.4. st. 2. do 8. Izbornog zakona i člana 17. stav 1. Statuta Grada Mostara u dijelu koji glasi: 'U svakom gradskom području se biraju po tri (3) vijećnika' nisu u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 25. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima". Ustavni sud je predmetnom odlukom u odnosu na Izborni zakon naložio Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine da izmijeni i dopuni neustavne odredbe Izbornog zakona u skladu s tom odlukom u roku od šest mjeseci nakon objavljivanja te odluke u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine". Dalje, Ustavni sud je predmetnom odlukom utvrdio da "član 7. st. 1. i 3, član 15. stav 2, član 17. stav 1. i član 38. stav 1. Statuta Grada Mostara nisu u skladu sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 25 b) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima", te je naložio Gradskom vijeću Grada Mostara da obavijesti Ustavni sud o koracima koje će preduzeti da uskladi Statut Grada Mostara sa Ustavom Bosne i Hercegovine u roku od tri mjeseca nakon objavljivanja u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" amandmana koje je usvojila Parlamentarna skupština da bi uskladila Izborni zakon sa Ustavom Bosne i Hercegovine u skladu s tom odlukom. Predmetnom odlukom Ustavnog suda je

određeno da se do tada odgađa dalji postupak po zahtjevu Kluba poslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti odredaba člana 7. st. 1. i 3, člana 15. stav 2, člana 17. stav 1. i člana 38. stav 1. Statuta Grada Mostara. Rješenjem Ustavnog suda broj U 9/09 od 18. januara 2012. godine Ustavni sud je utvrdio da Parlamentarna skupština BiH nije izvršila Odluku Ustavnog suda broj U 9/09 u ostavljenom roku, te da su odredbe čl. 19.2. st. 1. i 3. i čl. 19.4. st. 2. do 8. Izbornog zakona BiH prestale da važe.

28. Ustavni sud primjećuje da je kao razlog za donošenje Prijedloga Zakona navedena obaveza usklađivanja Izbornog zakona sa Odlukom Ustavnog suda broj U 9/09 od 26. novembra 2010. godine.

29. Ustavni sud zapaža da Prijedlog Zakona regulira način izbora vijećnika u Gradsko vijeće na način da cijelo područje Grada Mostara predstavlja jednu izbornu jedinicu koja bira 35 vijećnika neposrednim i tajnim izborima na cijelom području Grada Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud ističe da se Prijedlogom Zakona ne regulira, odnosno da se ne određuje teritorijalno-politička organizacija Grada, niti se Prijedlogom Zakona mijenja teritorijalno organiziranje Grada. U konkretnom slučaju se radi o određivanju i definiranju izborne jedinice za potrebe izbora vijećnika za Gradsko vijeće, dakle, Prijedlog Zakona ne tretira, niti utječe na postojeću teritorijalnu organizaciju Grada. U kontekstu navedenog, Ustavni sud naglašava da je u citiranoj Odluci broj U 9/09 utvrdio da je formiranje izbornih gradskih jedinica u granicama bivših gradskih općina i dodjela istog broja vijećnika svakoj od tih izbornih jedinica proizašlo "iz želje za administrativnom jednostavnošću, prije nego što su to potrebne, razumne ili proporcionalne mjere za razvoj strukture podjele vlasti ili multietničke zajednice u Mostaru" (vidi, *op. cit.*, U 9/09, tačka 77), odnosno: "Iz člana 7. Statuta Grada Mostara proizlazi da su granice izbornih jedinica jednostavno posuđene od prijašnjih općina unutar Mostara koje su postale gradska područja, a koje su naizmjenično postale izborne jedinice za izbore u Gradsko vijeće. Imajući u vidu da se, prema članu 17. stav 1. Statuta, svakoj izbornoj jedinici dodjeljuju po tri predstavnika, historijske granice postaju uzrok značajne nejednakosti" (vidi, *op. cit.*, U 9/09, tačka 76). Ustavni sud naglašava da su izborne jedinice područja na koja se dijeli teritorija na kojoj se izbori vrše radi obavljanja izbora i da su određene brojem poslanika koji se bira u izbornoj jedinici, veličinom biračkog tijela koje obuhvata izborna jedinica i teritorijalnim prostiranjem. S tim u vezi, Ustavni sud zapaža da je Prijedlog Zakona, nezavisno od ranijih gradskih općina Grada, utvrdio gradsku izbornu jedinicu koja obuhvata cijelo područje Grada radi osiguranja izbora vijećnika za Gradsko vijeće kao pretpostavke da biračko tijelo koje obuhvata izborna jedinica neposrednim i tajnim izborom bira određeni broj vijećnika. Na osnovu navedenog, Ustavni sud smatra da ovakav način utvrđivanja izborne jedinice sam po sebi ne stavlja bošnjački narod u nepovoljniji ili drugačiji položaj od ostalih konstitutivnih naroda, odnosno da se za ovakav način određivanja izborne jedinice ne može tvrditi da omogućava dominaciju jednog naroda nad drugim.

30. Međutim, s obzirom na to da je u Izjavi ukazano na "poseban status Grada Mostara", Ustavni sud podsjeća da poseban status Grada Mostara nije utvrđen Ustavom BiH. Naime, Ustavom Federacije BiH je određeno da se organizacija Grada Mostara regulira Statutom, da su gradska područja izborne jedinice, da se Statutom određuje sastav Gradskog vijeća, a da se izborni postupak regulira Izbornim zakonom BiH. S tim u vezi, Ustavni sud ističe da je Prijedlogom Zakona utvrđen postupak izbora 35 vijećnika za Gradsko vijeće koje biraju birači neposrednim i tajnim izborom na cijelom području Grada kao izborne jedinice. Pri tome je Prijedlogom Zakona zagarantirano

da svaki od konstitutivnih naroda mora imati u Gradskom vijeću najmanje četiri svoja predstavnika, a nacionalne manjine jednog predstavnika. Iz navedenog, dakle, proizlazi da je Prijedlogom Zakona predviđena obavezna minimalna kvota zastupljenosti svih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina. S obzirom na ovakav način osiguravanja učešća konstitutivnih naroda u Gradskom vijeću, prema mišljenju Ustavnog suda, nedostatak tzv. gornje kvote u Prijedlogu Zakona ne može dovesti do destruktivnosti vitalnog nacionalnog interesa Bošnjaka. Pored toga, Ustav Bosne i Hercegovine Gradu Mostaru ne daje bilo kakav poseban status, pa tako ni poseban status pri izboru gradskih vijećnika, niti ograničava Izborni zakon u ovom pravcu, tj. način izbora modela za izbor vijećnika Grada Mostara. Ovom zaključku nije suprotna činjenica da Ustavni sud u Odluci broj U 9/09, na šta se poziva u Izjavi, nije proglasio neustavnom odredbu člana 19.4. Izbornog zakona u dijelu koji glasi: "Nijedan od konstitutivnih naroda niti iz grupe Ostalih ne mogu imati više od petnaest (15) svojih predstavnika u Gradskom vijeću", jer to ne onemogućava zakonodavca da ovo pitanje riješi i na drugačiji način.

31. U odnosu na navode podnositelca Izjave da je Prijedlog Zakona u suprotnosti sa Ustavom Federacije BiH, Ustavom Hercegovačko-neretvanskog kantona i Statutom Grada Mostara, Ustavni sud naglašava da se pitanje usaglašenosti konkretnog Prijedloga Zakona sa Ustavom Federacije BiH i/ili drugim aktima ne može povezivati sa pita-njem njegove eventualne destruktivnosti po vitalni nacionalni interes, jer su to odvojena pitanja. U konkretnom slučaju Ustavni sud se isključivo bavio pitanjem da li je Prijedlog Zakona destruktivan po vitalni nacionalni interes Bošnjaka. Za ispitivanje ustavnosti određenog pravnog akta potrebno je, između ostalog, da taj pravni akt stupi na pravnu snagu. Stoga se, u konkretnom slučaju, Ustavni sud nije mogao baviti pitanjem ustavnosti, jer Prijedlog Zakona nije stupio na pravnu snagu.

32. U skladu s navedenim, Ustavni sud smatra da nisu osnovani navodi podnositelca Izjave da je Prijedlog Zakona destruktivan po vitalni interes bošnjačkog naroda.

33. U skladu sa ovom odlukom, Dom naroda treba nastaviti postupak donošenja Prijedloga Zakona prema proceduri predviđenoj u članu IV/3.d) Ustava Bosne i Hercegovine.

VIII. Zaključak

34. Ustavni sud zaključuje da Prijedlogom Zakona kojim se regulira sastav i broj članova Gradskog vijeća Grada Mostara i način njihovog biranja, kao i minimalna kvota zastupljenosti svih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina nije povrijeđen vitalni interes bošnjačkog naroda.

35. Na osnovu člana 61. st. 1. i 5. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

36. U smislu člana 41. Pravila Ustavnog suda, aneks ove odluke čini izdvojeno mišljenje sudije Mirsada Čemana suprotno odluci.

37. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Gallć, s. r.

Izdvojeno mišljenje sudije Mirsada Čemana u predmetu broj U 32/13

Na osnovu člana 41. stav 2. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09), suprotno odluci većine, izdvajam mišljenje u predmetu broj U 32/13 od 23. januara 2014. godine, kako slijedi:

Prije svega želim naglasiti da su, i prema mome mišljenju, postupak pred Ustavnim sudom za utvrđivanje da li je ili nije

izjava bilo kojeg kluba poslanika nekog od konstitutivnih naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o destruktivnosti po vitalni interes toga naroda i postupak za ocjenu ustavnosti nekoga zakona, nesporno, posebni i odvojeni postupci koji jedan drugoga ne isključuju (član IV/3 e) i f) i član VI/3.a) Ustava BiH).

Iako, naravno, i zakon donesen po strožijoj proceduri prema kojoj pojam parlamentarne većine dobija drugu dimenziju, odnosno za donošenje odluka/zakona iz kategorije "vitalni interes" je potrebna saglasnost većine delegata Doma naroda iz reda sva tri konstitutivna naroda koji su prisutni i koji glasaju može biti, kada je to slučaj, proglašen neustavnim, smatram da su u ovakvim, iako specifičnim slučajevima, ova dva ustavna instituta tijesno povezana. Jer, teško bi bilo ustvrditi da zakon kojim se povređuje vitalni nacionalni interes bilo kojeg konstitutivnog naroda ne bi istovremeno bio i neustavan. Pogotovo kada se to sagledava kroz definiciju vitalnog nacionalnog interesa kako ga je ovaj Ustavni sud kroz svoju dosadašnju jurisprudenciju definirao: pojam "vitalnog interesa" je funkcionalna kategorija, on se ne može posmatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" čije vitalne interese štiti član IV/3 e) i f) Ustava BiH); pojam "konstitutivnosti naroda" nije apstraktan pojam, već on inkorporira određena načela bez kojih jedno društvo, s ustavno zaštićenim razlikama, ne bi moglo efikasno funkcionirati; značenje pojma "vitalnog interesa" djelimično je oblikovano i članom 1/2. Ustava BiH, koji naglašava da je Bosna i Hercegovina demokratska država, pa se, s tim u vezi, interes konstitutivnih naroda da u punom kapacitetu sudjeluju u sistemu vlasti i aktivnostima javnih organa vlasti može posmatrati kao vitalni interes"; (detajnije vidi, op. cit., Odluka broj U 7/06, tač. 33-37, s daljnjim referencama, U 27/13...i.td).

U konkretnom slučaju Prijedlogom Zakona (čl. 2, 3. i 4) regulirani su izbori za Gradsko vijeće Grada Mostara (sastav i broj članova Gradskog vijeća i način njihovog biranja, kao i minimalna kvota zastupljenosti svih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina), te je zagarantirano da svaki od konstitutivnih naroda mora imati u Gradskom vijeću najmanje četiri svoja predstavnika, a nacionalne manjine jednog predstavnika ali se Prijedlogom Zakona (stoji u obrazloženju-tačka 29) ne regulira, odnosno ne određuje se teritorijalno-politička organizacija Grada, niti se Prijedlogom Zakona mijenja teritorijalno organiziranje Grada.

Proizlazi, dakle, da je Prijedlogom Zakona predviđena samo obavezna minimalna kvota zastupljenosti svih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina, ali ne i "gornja kvota" zastupljenosti konstitutivnih naroda. Prema mišljenju Ustavnog suda, takvo definiranje gradske izborne jedinice i izostavljanje/nedostatak tzv. gornje kvote u Prijedlogu Zakona ne može dovesti do destruktivnosti vitalnog nacionalnog interesa Bošnjaka, odnosno ovakav način utvrđivanja izborne jedinice, sam po sebi, ne stavlja bošnjački narod u nepovoljniji ili drugačiji položaj od ostalih konstitutivnih naroda, niti se time omogućava dominacija jednog naroda nad drugim.

Pored toga, Ustavni sud obrazlaže (tačka 30) da Ustav Bosne i Hercegovine Gradu Mostaru ne daje bilo kakav poseban status, pa tako ni poseban status pri izboru gradskih vijećnika, niti ograničava Izborni zakon u ovom pravcu, tj. u načinu izbora modela za izbor vijećnika Grada Mostara. Ovom zaključku, stoji dalje u obrazloženju, nije suprotna ni činjenica da Ustavni sud u Odluci broj U 9/09, na šta se poziva u Izjavi, nije proglasio neustavnom odredbu člana 19.4. Izbornog zakona u dijelu koji glasi: "Nijedan od konstitutivnih naroda niti iz grupe 'ostalih' ne mogu imati više od petnaest (15) svojih predstavnika u Gradskom vijeću", jer to ne onemogućava zakonodavca da ovo pitanje riješi i na drugačiji način.

Međutim, polazeći od toga:

- da sam u predmetu broj U 9/09 (zahtjev Kluba izaslanika hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za ocjenu ustavnosti jednog broja odredaba Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i jednog broja odredaba Statuta Grada Mostara) koji predmet je, prema mome mišljenju, tijesno vezan sa pravnim i ustavnopravnim pitanjem o kojem se, u suštini, odlučuje i u ovome predmetu, *izdvojio mišljenje*;

- da je u predmetu broj U 9/09 Ustavni sud odbio kao neosnovan zahtjev za ocjenu ustavnosti odredaba čl. 19.4. st. 1. i 9. i 19.7. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, odredbe člana VI.C. stav 7. Amandmana CI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine i odredbe čl. 7. st. 2. i 3, čl. 15. stav 1, čl. 16, 17. st. 2. i 3, člana 38. st. 2, 3. i 4, čl. 44. i 45. Statuta Grada Mostara;

- da Ustavni sud smatra da pitanje učesća predstavnika konstitutivnih naroda u organima javne vlasti, kao što je Gradsko vijeće, *predstavlja vitalni nacionalni interes svih konstitutivnih naroda* BiH, pa tako i bošnjačkog naroda (tačka 25);

- da Ustavni sud, odlučujući o ovakvim pitanjima, mora uzeti u obzir svoje vlastito znanje i razumijevanje situacije u Bosni i Hercegovini, budući da je mnogo bliži i upućeniji u društvene i političke uvjete života u Bosni i Hercegovini u današnjem vremenu nego što je to slučaj sa Evropskim sudom....." (iz obrazloženja u predmetu broj U 9/09);

- da je, iako se nikada nije upuštao u *taksativno nabrojavanje elemenata vitalnog interesa jednog naroda*, Ustavni sud BiH umjesto toga ukazao da je pojam vitalnog interesa jednog konstitutivnog naroda "funkcionalna kategorija", te da mu je potrebno pristupiti upravo s te tačke gledišta;

- da efektivno sudjelovanje konstitutivnih naroda u procesu donošenja političkih odluka, u smislu sprečavanja apsolutne dominacije jedne grupe nad drugom, predstavlja vitalni interes svakog konstitutivnog naroda;

- da se pojam "vitalnog interesa" kao funkcionalna kategorija ne može posmatrati odvojeno od pojma "konstitutivnosti naroda" čije vitalne interese štiti član IV/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine;

- da samo po sebi nije inkompatibilno kod ovakvih pitanja uzeti u obzir definiciju vitalnog nacionalnog interesa iz entitetskih ustava da (iako prema članu VI/3. Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud BiH "podržava ovaj Ustav", a ne ustave entiteta), šire posmatrano, ustavi entiteta ulaze u ustavnopravni sistem i poredak Bosne i Hercegovine kao cjeline;

- da u kategoriju vitalnog nacionalnog interesa prema ustavima entiteta, pored ostaloga, spada: *ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti; identitet jednog konstitutivnog naroda; organizacija organa javne vlasti; jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja*

odluka; teritorijalna organizacija (Amandman XXXVII na Ustav FBiH, odnosno Amandman LXXVII na Ustav RS));

- da je Venecijanska komisija (Evropska komisija za demokratiju putem prava) u svom podnesku kao *amicus curiae* u predmetu broj U 9/09, kako to i Ustavni sud zapaža, prihvatila da bi *poseban položaj Mostara mogao pružiti objektivno i racionalno opravdanje za njegov jedinstven izborni aranžman uz konstataciju da bi Ustavni sud prilikom ocjenjivanja mogućih opravdanja trebalo da uzme u obzir sve izmjene tokom posljednjih 15 godina (sada već više, tj posljednjih 18 godina- dodao M.Č.);*

- ponovo naglašavajući (kao i u predmetu broj U 9/09) da ovakav pristup, prema mome mišljenju, istovremeno korespondira i sa praksom Evropskog suda o "društvenim i političkim uvjetima života u Bosni i Hercegovini u današnjem vremenu" koje treba uzeti u obzir prilikom donošenja odluke;

- da, međutim, *poslijeratna društvena i politička situacija* u kojoj se nalazi Bosna i Hercegovina, a posebno Grad Mostar, ostaje takva da je i dalje razumno da se pristupi političkoj organizaciji Grada Mostara na osnovama ustanovljenim 2003. godine, što se, prema mome mišljenju, *nije promijenilo (?)* ni nakon donošenja Odluke broj U 9/09 (tačka 71);

- te da bi, naravno, kada *promjene nabolje i objektivni pokazatelji* to potvrde, bilo sasvim razumno, čak i obavezno, izvršiti korekcije u legislativi uključujući i lokalni nivo (pa i onako kako se spornim zakonom predlaže),

Dakle, principijelno, iz istih razloga kao i u predmetu broj U 9/09 (mada se u konkretnom radi o dva različita ustavnopravna instituta), nisam mogao podržati ni ovu odluku, pogotovo što su odnosne važeće odredbe spornog zakona prema Odluci broj U 9/09 u skladu sa Ustavom, a razlozi koji su opravdavali ranija zakonska i statutarna rješenja i dalje postoje, odnosno realno još uvijek nije došlo do takvih promjena koje bi već sada *nalagale* bilo kakvu izmjenu spornih zakonskih i statutarnih odredaba.

Polazeći, dakle, od svega toga *smatram da je prijedlogom spornog zakona, ipak, povrijeđen vitalni nacionalni interes bošnjačkog naroda, što znači da bi ovaj zakon trebalo usvajati prema proceduri predviđenoj članom IV/3 e) Ustava BiH umjesto prema proceduri iz člana IV/3 d) Ustava BiH, kako je to odlučio Ustavni sud.*

Ovim se, prema mome sudu, ne dovodi u pitanje *reprezentativan odraz napredne koegzistencije svih naroda* u Bosni i Hercegovini, uključujući i nacionalne manjine i Ostale, naprotiv; niti se, s druge strane, ovakvim "efektivnim učestvovanjem konstitutivnih naroda u vlasti" - *strožija procedura*, prevazilazi ustavni okvir, koji se, saglasan sam, nikada ne smije provoditi, ili nametati na štetu efektivnog funkcioniranja države i njezinih organa (*op. cit.*, Odluka broj U 7/06, tač. 33-37. s daljnjim referencama).